

ప్రజ్ఞాప

పుష్పలచంద్రుడు

దేశంలో ఎన్నికలు ప్రకటించారు.
 ప్రచారం ప్రారంభం అయింది.
 పెద్దిరెడ్డిగారి పాలేపూ పుల్లయ్య కొలువుకు వెళుతూ దేవాలయం
 గోడమీద గీచిన గద్దెలం బొమ్మ, దానికింద ఈ గుర్తుకే మీటటు అన్న
 అక్షరాలూచూసి అలాగే కొయ్యబారిపోయాడు.

కుంటూ కూర్చున్న పెద్దిరెడ్డి కాళ్ళు
 కిందకు దింపి నిటారుగా కూచుంటూ
 కాసేపు ఆలోచించి మోల్లున్న నవ్వే
 కాదు.

అతని గుండె ఝల్లుమంది ఒక్క
 జలదరించింది చలి జ్వరం వచ్చినట్లు
 ఒణుకు ప్రారంభం అయింది.
 అలాంటి స్థితిలోనే పెద్దిరెడ్డి
 యింటికి వెళ్ళాడు పుల్లయ్య ఆలస్యా

నికి కారణం చెప్పి ఇది చలి జ్వరమా
 దొరా! డాక్టారు కాడికి పోనా? అని
 అడిగాడు భయం భయంగా.
 పాతకాలం నాటి చెక్క కుర్చిలో
 కాళ్ళవార బాపుకుని చుట్టకాల్చు

ఎలక్షన్ ప్రకటన చూడగానే నీ
 గుండె ఝల్లుమంది! ఒణుకు ప్రారం
 భం అయింది కదూ? అది చలిజ్వరం
 కాదురా ఎదవ ప్రెజాసేవ ప్రెజాసేవ
 చియాలని నీ రక్తం తహ తహ లాడి
 పోతోందన్నమాట ప్రెజాసేవకులందరికీ
 అలాగే అప్పద్దిలే అంటూనే నవ్వు ఆపి

గంభీరంగా కాసేపు ఉండిపోయాడు పెద్దిరెడ్డి దీర్ఘంగా ఆలోచించాడు. తల పంకించాడు.

పెద్దిరెడ్డి పదేళ్లుగా ప్రజా సేవ చేసిన వాడే కాని ఎందుకనో గద్దెలం పార్టీ వాళ్ళు అతనికిసారి టికెట్ యివ్వ లేదు. ఒక బచ్చాగాడి కిచ్చారు. కాసే మిటో తన సత్త ఎమిటో పార్టీ పెద్దలకు నిరూపించాలన్న కసి ఆతని గుండెల్లో బుస కొడుతూనే వుంది.

పదరా పుల్లిగా మనం టౌన్ ఎల్లారి అన్నాడు పెద్దిరెడ్డి అదాట్టుగా కుర్చి లోంచి లేస్తూ.

టౌన్ లో అరడజను పెద్ద మనుషుల్ని కలుసుకున్నారు ఏవేవో కాగితాలు రాసారు. వాళ్ళు పెట్టమన్న చోట పుల్లయ్య సంతకాలు పెడుతూనే వున్నాడు? ఈ హడావుడి దేనికో అతడికి మాత్రం అర్థం కాలేదు.

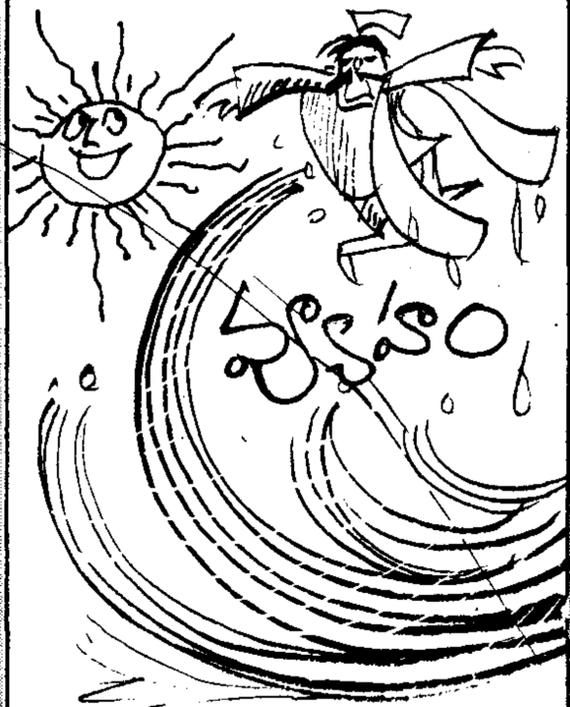
టౌన్ నుండి తిరిగి వస్తున్నప్పుడు ఏటి బాబూ యిదంతా? అని అడిగాడు నీకు ప్రజాసేవ రోగం తగులు కుందిగా దానికి మందు అని హెయ్యన వ్వేకాడు పెద్దిరెడ్డి.

అ సాయంకాలం- ఆ గుడి గోడ మీద గద్దెలం గుర్తు ప్రక్కనే పాపురం గుర్తూ దానికింద మన పుల్లయ్యకే మన ఓటు అన్న అక్షరాలా ప్రత్యక్షం అయ్యాయి.

ప్రజాసేవ అంటే రోడ్డు వేయడం యింటింటికీ తిరిగి యోగక్షేమాలు విచారించి కష్టాల్లో ఆదుకుని సాయం చేయడం యిలాంటి పనులు చేయాలి కాబోలు అందుకు నా కక్తి సరిపోతాదా అని భయపడ్డాడు పుల్లయ్య.

పెద్దిరెడ్డి గుబురు మీసాల్లోంచి గంభీరంగా నవ్వాడు. అలాంటి పనుల్ని ప్రజాసేవ అనరురా ఎదవా! ఎట్టి టాకీ అంటారు నీవు ఎట్టి టాకీ చేయనక్కరలేదు ప్రజాసేవ అంటే అనెంట్లో ఎత్త మన్నపుడల్లా కిక్కురు మనకుండా చేయి ఎత్తడం కారుల్లో తిరగడం ఇమానం ఎక్కి యిదేకాలకు ఎల్లడం.... అన్నాడు.

ఇమానం అనగానే అయ్యబాబోయ్ నేను ఇమానం ఎక్కడమే అని ఎగిరి గంతేశాడు పుల్లయ్య అయితే నేను

ఈ మౌనం
విరికి తనం కాదు!
నిశ్శబ్ద సాగర నిగూఢ హౌష!
ఈ నిరీక్షణ
అసమర్థత కాదు
భావి కాలపు సంచలన పూహం!
ఈ అజ్ఞాతం
అవివేకం కాదు
లేపటి సూర్యోదయానికి
సుప్రభాతం!
కౌముదాట్టి భుజంగరావు

ప్రజాసేవ చేసేస్తాను దొరా అన్నాడు ఉబ్బిపోతూ.

ఆ రోజు నుండి పెద్దిరెడ్డి వెనకనే తిరుగుతూ రెండు రోజుల్లోనే అనేక విషయాలు తెలుసుకున్నాడు పుల్లయ్య కాని పెద్దిరెడ్డి తనకోసం ప్రచారం కోసం అంత డబ్బు ఎందుకు అర్చు పెడుతున్నాడో అర్థం కాలేదతనికి.

ఎవరు పడితే వాళ్ళు ప్రజాసేవ చేసే యదానికి వీల్లేదట డిల్లీలోనో హైద్రా బాద్లోనో బెజవాడలోనో నలుగురు పెద్దలూ కూచుని ఒకేయి సొంతపేట నీ సొంత బొంకుల దిబ్బ నీది. అని ఊళ్ళు పంచుకుంటారట దాన్ని టికెట్ యివ్వటం అంటారు టికెట్ లేక పోయినా సినిమా చూడొచ్చు రైలెక్క వచ్చు కాని ప్రజాసేవ మాత్రం చేయ దానికి వీల్లేదంటే వీల్లేదు ఎవరూ టికెట్ యివ్వకపోతే స్వంతంగా తనకు తానే టికెట్ యిచ్చుకొని యింక ఊరు మీద పడడమే నేను

ప్రజాసేవ చేస్తాననో అని ఎవరు ఎంత గట్టిగా ఆరిస్తే వాళ్ళని విజయ లక్ష్మి వరిస్తుంది (ట!)

గత పదేళ్లుగా కారుల్లో నిమానాలలో జోరుగా ప్రజాసేవ చేసిన పెద్దిరెడ్డికి గద్దెలం పార్టీ వాళ్ళు మొండి చేయి చూపిస్తే గత రెండు ఎలక్షన్ లలోనూ పెద్దిరెడ్డితో పోటీ చేసి ఓడిపోయిన చిన్నిరెడ్డి కూడా గుంటనక్క పార్టీ టికెట్ యివ్వలేదు.

ఇప్పుడిది యువకల రాజ్యం అంటూ రెండు పార్టీలు యువకులకే టికెట్ యిచ్చారు ఈ బచ్చాగాళ్ళు బికెట్లు కూడా కడగలేరు ప్రజాసేవ ఏం చేస్తారు అని హేళన చేశాడు చిన్నిరెడ్డి.

వీళ్ళెవరికీ లేని అర్హత నాకు ఉందంటే నాకుందని పందికొక్కు పాము ఏమగు పులి కూడా నామినేషన్లు వేసాయి.

గుంటనక్క కొసం పాతికేళ్ళు అహోరాత్రాలూ పని చేసి (ఈలోగా అరడజను పార్టీలు మారి) ఎవ్వరూ టికెట్ యివ్వకపోవడంతో సోమాలయ్యకి బెంగగా వుంది. ఉక్రోశంగా ఉంది కపి కపిగా వుంది.

ప్రజాసేవ చేయాలన్న తన ఆత్మ తని ఆంధ్రులెవరూ గుర్తించడం లేదు గొప్పవాళ్ళని ఎవరిని గుర్తించారు ఈ గుడ్డి ప్రజలు? విదేశీయులు గుర్తించిన తరువాత వాడు మావాడెనండి అనడం తప్ప వీళ్ళకేం తెలుసు?

వద్దు మొర్రో అని మొత్తుకున్నా ఈ ప్రజలకు తను సేవ చేయాలి తన ఆకాంక్షను ఈ నాయకులెవరూ గుర్తించి చావరేం? తనకు టికెట్ యివ్వరేం? ఇదేదో విదేశీ కుట్రలా వుంది తాను మరో రెండు మూడేళ్ళకంటే ఎక్కువ కాలం బ్రతకడు ఈ లోగా ప్రజాసేవ చేసుకోలేకపోతే పుట్టగతులుండవు

అందుకే తనకు తానే టికెట్ యిచ్చుకుని నామినేషన్ వేస్తే ఎన్నికల కమిషన్ అతనికి తేలు గుర్తు కేటాయించింది ఆ ఆనందం భరించలేక గుండె గొడవ చేయగా నామినేషన్ వేసిన రోజునే సోమాలయ్య ఆసుపత్రి లో చేరాడు.

రోజులు గడుస్తున్న కొద్దీ ప్రచారం జోరూ, హోరూ పెరిగింది. గుడిగోడలు పందికొక్కు, గబ్బిలం, గుంటనక్కలు, తేలు, పావురం, గుర్తులతో నిండిపోయాయి. ఎక్కడ చూసినా వాల్ పోస్టర్లు బ్యానర్లు, కబ్ అవుట్ లూ, ఎక్కడ విన్నా కూతలూ కారు కూతలూ ప్రజల తలకాయలు వాచిపోతున్నాయి.

ప్రచారం అలా రాజుకుంటున్న తరుణంలో—

టౌన్ ఆసుపత్రిలో - స్పెషల్ వార్డ్ లో—

కిటికీలోంచి బయటకు చూస్తూ నిలుచున్నాడు పుల్లయ్య. ఆతని ముఖం గంభీరంగా వుంది. చేతికి సిమెంట్ కట్టు వుంది. ఆలోచిస్తున్నాడు.

మంచం మీదున్న దిన పత్రిక మొదటి పేజీలోనే పెద్ద ఆక్షరాలతో 'గబ్బిలం గుండాలు ఘాతుకం' అన్న శీర్షిక కింద పుల్లయ్యని గుండాలుకొట్టి చెయ్యి విరిచిన సంఘటన గురించి వివరించ బడింది. ఆ రోజు ప్రాంతీయ వార్తల్లో కూడా ఆ విషయం చెప్పారు.

పేపరు వార్త చదువుతూ ట్రాన్సిస్టర్ వింటూ వుంటే ఎంతో డ్రెస్లింగ్ గా అనిపించింది పుల్లయ్యకి. పెద్ద హీరో అయిపోయినట్టు.

పేపర్ లో వచ్చే వార్తలన్నీ వచ్చి నిజాలని రేడియోలో వార్తలు సాక్షాత్తు ఆ నత్య హరిశ్చంద్రుడే చదువుతాడనీ నమ్మిన పుల్లయ్య యిప్పుడు నవ్వు కున్నాడు - ఆతనికి ప్రపంచం అర్థం అవుతుంది

అక్కడ సొంత పేటలో పెద్దిరెడ్డి నవ్వుకున్నాడు. ఇక్కడ టౌన్ లోని పత్రికా విలేజింగ్ పుల్లయ్యకి కట్టు కట్టిన దాక్టరూ నవ్వుకున్నాడు.

ప్రజాసేవ చేయాలన్న ఏకైక లక్ష్యంతో ప్రాణాలకు తెగించి విరిగిన చేతితో సరాసరి ఆసుపత్రి బెడ్ నుండి వచ్చి ప్రచారం ప్రారంభించాడు పుల్లయ్య.

పుల్లయ్య మీటింగ్లు పెట్టలేదు. మైక్ లు పెట్టలేదు. క్యాసెట్ లు లేవు బ్యానర్లు, కబ్ అవుట్ లూ లేనేలేవు. కాని ఆ ఊళ్ళో అందరూ ఆతనికి తెలుసు.

ఇంటింటికీ వెళ్ళి యోగక్షేమాలు విచారిస్తూ అప్పుడప్పుడు విరిగిన చెయ్యి బాధ పెడుతున్నట్టు అట్టా అమ్మా అని మూల్గితే ప్రజలు ఒహో అహో అనుకున్నారు:

మొదట్లో

పుల్లయ్య తనకు సరియైన ఉజ్జీకాదని తన గెలుపు ఖాయం అని విర్రవీగిన గబ్బిలం గారి గుండెలు యిప్పుడు తారెత్తి పోయాయి. గుంటనక్క గారి తోక వాలిపోయింది.

గబ్బిలం గారు పుల్లయ్య యింటికి వచ్చి 'మనం మనం ఒకే కులం. మన కులం వాళ్ళంతా ఎవరికీ ఓటేస్తే వాళ్ళే గెలుస్తారు. నీ వల్ల మనకులం ఓట్లు చీలి పోయి యిద్దరమూ ఓడిపోతాం. కనుక నీవు పోటీ నుండి విరమించు' అన్నారు

మీరే విరమించి నన్ను గెలిపించ వచ్చుగా అందామనుకొని మౌనం వహించాడు పుల్లయ్య.

ఇద్దరు తండ్రులు

"నీ పేరు?" అడిగాడు పోలింగ్ ఆఫీసరు.

"రాములు"

"తండ్రి పేరు?"

"నరసింహం"

"ఈ ఎలక్ట్రోల్ రోల్ లో కిష్టయ్య అని ఉండే?"

"నాకు ఇద్దరు తండ్రులు సార్" అన్నాడు రాములు.

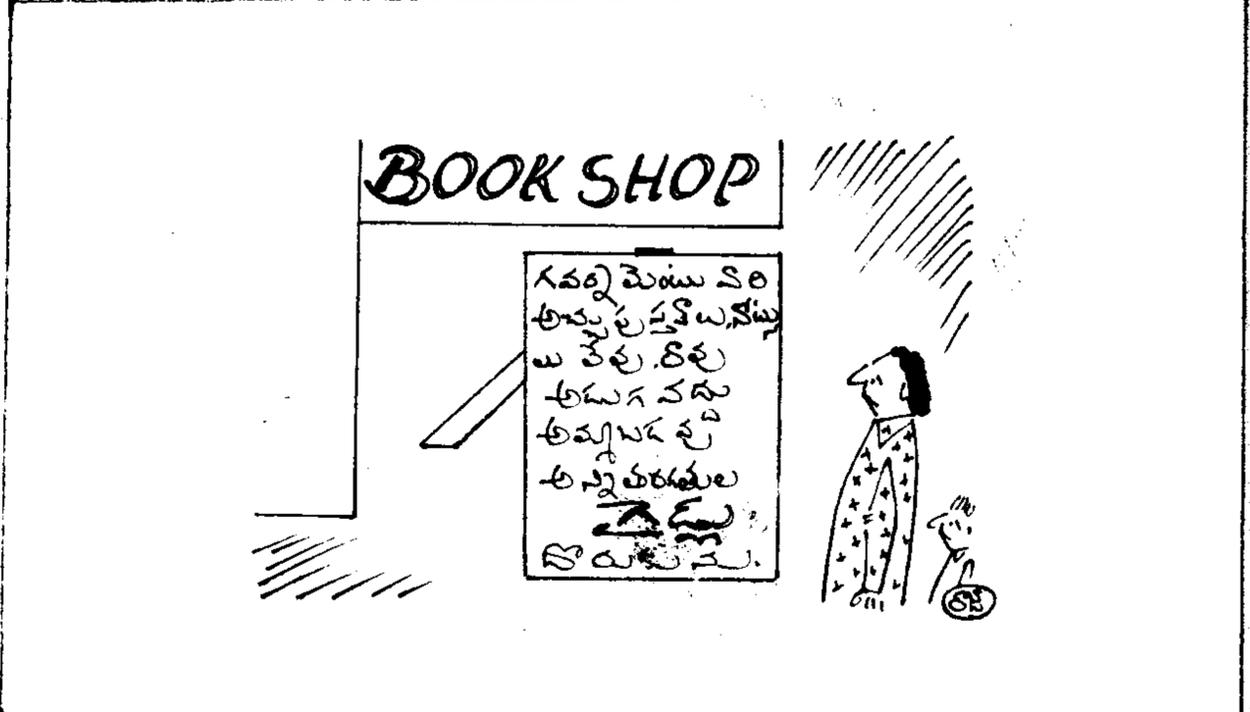
-బి.కె. ప్రసాద్ (హైదరాబాద్)

ఆతనిది చాలా చిన్న ప్రపంచం పెద్దిరెడ్డిగారి దివాణం తప్ప ఏమీ తెలియదు. ఐదో క్లాసు పాఠంలోని నీతులన్నీ ఆతనికింకా జ్ఞాపకం వున్నాయి చాలా మంచి బాలుడు. రాముడులాగ జీవించాలని ఆతని కోరిక. అందరికీ అలాంటి కోరికే ఉంటుందనీ అందరూ బుద్ధిమంతులే అని ఆతని నమ్మిక.

అయితే ఎన్నికల ధర్మమా అని ఆతని పరిధి వీస్తుతం అయింది? లోకంలో ఎంత మోసం ఉందో తెలిసింది పెద్ద మనుషులుగా చలామణి అవుతున్న పెద్దల్లో పెద్దిరెడ్డితో నహా ఎంత స్వార్థం మోసం ఉన్నాయో అర్థం అయింది. పెద్దిరెడ్డి తనను రాజకీయాల్లోకి దింపాడు గాని, ఈ స్వార్థం మోసం చూశాక తనకు రాజకీయాలు సరిపడవేమో అన్న అనుమానం ఆతనిని పీకుతుంది.

పావుగంట సేపు నిండించి బెదిరించి చివరకు బ్రతిమాలి బామాలి అప్పుడు బ్రీవ్ కేస్ తెరిచి కొన్ని నోట్ల కట్టలు పుల్లయ్యకి అందించాడు గబ్బిలం గారు.

మరో అరగంటకి గుంటనక్క గారు వచ్చారు తనూ కొన్ని కట్టలు అందించాడు.

సన్మోక్షము

తెలుపుకొని
బ్రహ్మనంద
కాస్త్ర

భక్తి

స్థానిక సుబ్బారావు ఆడిచోరి మాతెలుగుతల్లికి మల్లెపూ యంలో ప్రపంచ అవార్డు దండ ఓ పసిపాప గళంవిప్పింది వచ్చిన 'నాచుమొక్కలు' నవలా అధ్యక్షులవారు లేదారు. రచయిత కళాసంపూర్ణ కల్యాణ నాచు మొక్కలు నవలా రచ రావుగార్కి ఘన సన్మానం యిత కేవలం నాచుమొక్కే. అన్న ప్రకటన చూసిన మిత్రులు ఆయన నాచుతోంచే పుట్టి నాచునే శ్రేయోభిలాషులు ముఖ్యులు అతి ఆశ్రయించి పెరిగి పెద్దయి ఆ ముఖ్యులు ఆనందించారు. నాచు లాంటి సమాజంలోని గుర్తించారే ఈ సమాజంలోని అంతా హుటాహుటిన సన్మా దుర్గుణాల్ని వెలికితీయడంలో మనుషులు, మెడలో దండలతో గోప్పగా ఇంటికి చేరిన కల్యాణ గోప్పగా ఇంటికి చేరిన కల్యాణ నిందారు. అవార్డు పొందారు. గిన్నీస్ రావు అన్నాడు శ్రీమతితో. వేదికమీద అతిరథ మహా బుక్కులో ఎక్కారు. ఆయన నాకు తెలియదుటండి మీరు రధులున్నారు. ఒకప్పుడు అట్టడుగున పడివున్న సామాజికస్పృహవున్న రచయిత.

మనిషి. తనదానికి తిండిలేక సంపునీళ్లు పరమాన్నంగా తాగారు. ఉండటానికి ఇల్లులేక రైల్వే స్టాబ్ ఫాం మీద పడుకు న్నారు. చదివింది హయ్యరు సెకండరీ చదువయినా వీధిలైట్ల కంద ఎంతో చదువుకున్నారు. ఆయనకు వేదతనంలోని కష్టాలు తెలుసు. ఉన్నవాడు తినలేక ఏడుస్తుంటే లేనివాడు తిండిలేక వేదన పడుతున్నాడు. ఆ వేదన లోని నిర్వేదన మీకు తెలియదు. ఆయనకు తెలుసు. ఆయన వేదల రచయిత. అభ్యుదయ కవి. అని గడియారం ఓ సారి చూసుకుని కూచున్నాడు. ఇప్పుడు కవిగారికి ఓకాలువా కప్పి పర్చు బహుకరిస్తారు. అన్నాడు ఓ గ్లాసులోని నీళ్లు కాసిని చప్పరించి ముఖ్య అతిథి శతమాసం భవతి .... వేద మంత్రాలు పూలాభిషేకం జరి గాయి.

సమాజం బాగు చెయ్యడానికి అందులోని కుళ్లు, కుసుద్దం, స్వార్థం సంకుచితత్వం జైతనం చెయడానికి నిడుంకట్టారు అంది గొప్పగా భార్యమణి, ఎంతదబ్బిచ్చారేమిటి? వెయ్యిమాట పదహార్లని చెప్పారు. అమ్మో. అంత దబ్బే మన అదృష్టం పండిందండి. మన నాచు మొక్కలు నిజంగా తరిం చాయి అంది ఆనందంగా భార్య మణి. మన రచనలంటే అంతే. అని పర్చుతీసాడు జేబులోంచి. తనకు లభించిన ధనాన్ని చూసు కుని ఓ సారి మురిసిపోదామని. పర్చుని దులిపాడు. ఆశ్చర్యం. వైసాపడలేదు. మరోసారి వెతికాడు ఒంద నోట్లు లోపల ఇడుక్కున్నాయే మోని.

ఏం దొరకలేదు కాని. ఓచీటి బొతుక్కున నక్కినట్లు కింద పడింది. కవిగార్కి. మాది బొత్తిగా బక్క సంస్థ. మీ లాంటి పేరున్న రచయితను సన్మానిస్తే మా సంస్థకు పేరు వస్తుందనే స్వార్థంతో ఇలా చేసి నందుకు క్షమించాలి అని రాసి ఉంది. కల్యాణరావు కంగుతిని నిరు త్తరు డయ్యాడు. ఇది సన్మా నమో అనమానమో అర్థంకాక!

పుల్లయ్య పోటీనుండి విరమించా దన్న వార్త సొంకపేటలో దావానలంలా వ్యాపించింది. చెయ్యి విరిచిన గుండాలు ఈసారి ప్రాణం తీస్తారేమో నన్న భయంతో పుల్లయ్య పోటీ నుండి విరమించివట్టు జనం చెప్పుకున్నారు. ఆతని సట్ల సాను భూతి చూపారు. తను నిలబెట్టిన బొమ్మ తనకే ఎదురు తిరిగి నందుకు పెద్దిరెడ్డికి కోపం రాలేదు. గద్దెలం గారు ఆ య న్ని కలుసు

కున్నారు మరి. ప్రచార ఘట్టం ముగిసింది గద్దెలం గారు తన విజయం తధ్యం అని మురి సిపోతున్న తరుణంలో మరో వార్త సుడిగాలిలా వ్యాపించింది.... పోటీ దారు లందరూ దిగ్భ్రాంతి తీరాక చది కిల బిడ్డారు. నామినేషన్ వేసిన రోజునే ఆసు పత్రిలో చేరిన తేలుగారు. ప్రజనేవ చేయాలన్న తన తపన తీరకుండానే ఎవరితోనూ చెప్ప కుం డానే కన్ను

మూసారు. అందువల్ల ఎన్నికలు వాయిదా! మరోవారం రోజులకు టౌన్ లో ప్రజాసేవ పాస్ పాస్ ప్రారంభోత్సవం జరిగింది. దాని ప్రొప్రయిజర్ పుల్లారావు గారు. ఒకనాటి పాలేరు పుల్లయ్య. పోటీనుండి ఎందుకు విరమించావని యిప్పుడెవరైనా ఆతనిని అడిగితే అదే నేను చేసిన గొప్ప ప్రజాసేవ! అంటా డతడు!